

Meşale

– zykbk · 21 Haziran 2012

Ulusça kurtuluş savaşını yaşarken, bozguna uğrayan düşman askerleri, geçtikleri yerleşim merkezlerini ateşe vererek yakıp yıktılar.

Savaş sonrası yurt genelinde yeniden yapılanmaya geçildi. Herkes üzerine düşen yurttaşlık görevini yerine getirmeye çalışırken, Ali ustanın köyünde de aynı heyecan yaşanıyordu. Gençler, ayak işleri ile meşgul olurlarken, ebeveynleri usta önderliğinde yakılan evlerini onarıyorlardı.

Ali usta, yıllarca Osmanlı ordusunda bir nefer olarak cepheden cepheye tekbir sesleri arasında savaşa katılan isimsiz kahramanlardan sadece birisidir. Çevresinde duvar ustası olarak tanınır. Zekâsı ile bileğinin gücü sayesinde, moloz taşları bile dantel gibi işleyerek hayat verebilen bir ustadır.

O, köyünü kısa süreç içinde imar ederek sahiplerine teslim etti. Köylü yurttaşlar, sevinç içinde işlerinin ırgatlığını, sürdürmeye başladılar. Onun ise ustalığından başka asılacak bir ağaç, ne de gömülecek bir karış toprağı vardı. Sorunlarını başka birisiyle paylaşmak, onun için ölümden öte bir duygu idi. Çünkü Osmanlı kültürü ile belenmiş taşra beyefendisi sayılırdı. Yaşadığı ekonomik sıkıntılardan kurtulabilmek için gurbete çıkma niyetini hanımına açıkladı:

- "Hatun, biliyorsun ki tutunacak bir dalımız ne de deşecek bir karış toprağımız var."

- "Haklısın bey, meyvesiz ağaç gibi bir hiçiz. Fakat elimizden ne gelirdi ki?"

- "Dur hele hatun dur. İşe yaramaz diye meyvesiz ağaçları kökleyip bir kenara atma. Onların da kendilerine has bir yığın yararlı görevleri vardır."

- "Neyleyim bizim gibi verimsiz ağaçları? Ağaç, salpaklarındaki meyveleri ile güzeldir."

- "Hatun niçin isyan ediyorsun? Yaratan isteseydi bizim de meyvelerimiz olurdu. Ama nedense münasip görmedi. Bu dünyada yalnız değiliz ya! Elbet birileri çıkar, iki çukur kazarak bizi defneder."

- "Bey, seni anlamakta güçlük çekiyorum. Yüreğinden geçenleri ortaya dök ki derdine ortak olayım."

- "Hatun, anlayış gösterirsen gurbete gideceğim."

- "Sen bilirsin bey, kısmetse yolculuk ne zaman?"

- "Nasip olursa yarın sabah."

İki yorgun gönül, son gecelerini geçmişe dönük anılarını tazeleyerek geçirdiler. Oysa birbirlerine ihtiyaç duydukları anlarını yaşıyorlardı. Ne çare ki, yoksulluğun diyetini ayrılık hasreti ile ödemeye hazırlanıyorlardı.

Ali usta, malzemeler ile yolluk çıkını bir torbaya koyduktan sonra hanımıyla vedalaşarak, köye oldukça uzak sayılan tren istasyonuna ulaşmak üzere yola çıktı. Onun siladan ayrılışı ikinci kez oluyordu. Lakin bu ayrılığın nedeni tamamen yoksulluğa dayandığı için ağrına gidiyordu. Çelişkili duygular içinde yoluna devam ederken, peşinden gelen kağı arabasına bindi. Araba sahibi komşu köylerinden tanıdık bir sıma idi. Kısa selamlaşmadan sonra arabacı:

- "Hayrola Ali usta nereye gidiyorsun? Üstelik köyü terk ediyor gibi bir hâl var üzerinde?" dedi.

- "Haklısın evlat, nasip olursa İzmir'e gidiyorum."

- "Gidişin dost ziyareti mi? Yoksa çalışmak üzere mi?"

-“O nasıl söz evlat? Tabi ki dost ziyareti.”dedi.

Ali ustu, ilk kez bilinçli olarak yalan söylemeye mecbur kalmıştı. Çünkü bir lokma rızık için yaban ellere gidişi doğrudu. İki tanış sıma, yağsız teker gıcirtları arasında savaş izlerinde yarenliklerini sürdürerek menzile ulaştılar.

Ali Usta, istasyona yakın bir yerde arabadan indi. Arabacı ise yoluna devam etti. İstasyon oldukça kalabalıktı. Sırtında torbası ile tanış bir sımaya rastlamamak için kuytu bir yere ilişip treni beklemeye başladı. Kalabalığın içinde, kravatlısın- dan fessisine kadar her sınıftan yurttaş vardı. Zaman dilimine güneş sıcağı da eklenince, yolcuların birçoğu uykuya daldı. U-yumayanlar ise sınıflarına göre küme oluşturarak, yeni kurulan Cumhuriyet hakkında yorum yapmaya çalışıyorlardı. O esnada, istasyon şefinin ayukaya yükselen keskin düdüğü duyuldu. Uyuyan, küme halinde sohbet eden yurttaşlar, şaşkınlık içinde bir birlerine karıştılar. Bazıları yol arkadaşları ile çocuklarını aramakla meşgul olurken, diğerleri de eşyalarını kompartımana yakın bir yere taşıyorlardı.

Ali usta da ayaklandı. Ne var ki kendini bilmez bazı işgüzar kişiler, yer kapabilmek için kargaşa yaratınca şef, müdahalede bulunarak: “Gelen, Anadolu treni.”olduğunu söyledi. Yurttaşlar, anons ile ikiye bölündüler. Anadolu yolcuları hazırlıklarını sürdürürken, İzmir istikametine gidecek yolcular bir kenara ilişerek beklemeye başladılar.

Yarım saat sonra. Anadolu treni ejderha gibi islim çıkartarak istasyona yanaştı. Kompartımanlar hınca hınç dolu idi. İstasyon şefi, taşralı yolcuları bir kenarda bekletip, kıyafeti düzgün baylar ile bayanlara öncelik tanıyarak kompartımana yerleştirdi. Artakalan yolcuları da yük vagonlarına bindirdikten sonra sert düdüğü tekrar duyuldu. Belli ki Anadolu yolu serbest.

Tren, tüm heybetiyle rayların üzerinde teker patinajı ile islim çığıkları arasında sarsıntıyla kalkış yaptı. Son ayrılık düdüğünü üflerken, istasyonda kalan yurttaşlar ile kompartıman içindeki yolcular, birbirlerine son kez veda selamlarını gönderirken, öbek öbek duygusal manzaralar yaşanıyordu. Bayanlar, nemli gözlerini başörtülerinin uçları ile kurulamaya çalışırken, baylar, kabaran yüreklerini sigara dumanıyla bastırmaya çalıştılar.

Tren, tepelerin sırtında gözden kaybolurken, havada dalgalanan onca kollar, umutsuzca aşağı indi. Göz pınarlardan sızan yaşlar, hasret diyeti ödese de sıkılan yumrukların içinde sabır vardı. Yolcuların yakınları, üzgün olarak istasyonu terk ederek geldikleri gibi geriye döndüler. İstasyonda, sadece İzmir istikametine gidecek yolcular kalmıştı.

Ali usta, gördüğü duygu yüklü manzara karşısında biran geriye dönmek istedi. Lakin durumunu hatırlayınca, fıkrından vazgeçip diğerleri gibi beklemeye başladı. Süreç, dilimi durmaksızın işliyordu. Ama beklenen İzmir treni hâlâ görünürlerde yok. Ali usta, gecikme sebebini öğrenmek üzere şefin odasına gitti. Trenin rötör yapmasının sebebini sordu. Şef, trenin gelmek üzere olduğunu yanıtlayınca, yüreği daralıp dışarıya çıktı. Siladan ayrılmasına az zaman kalmıştı.

Ali usta, istasyona geldiğinden beri çevresinde olanları gözetlemekten açlığa yenik düşüp, yolluk çıkınına çözmeye başladı. Düğümler, sıkı bağlanmışa benziyordu. Hayli zorlandık tan sonra düğümleri çözdü. İçinden bir parça bazlamadan kopartarak açlığını gidermeye çalıştı. O esnada gün batımı olmak üzere idi. Şef, odadan dışarıya çıkarak:

-“Eşyalarınızı kaldırıma yakın bir yere getirip bekleyin dedi.”

Yolcular, eşyaları ile bir noktada kümeleşerek beklemeye başladılar.

Ali usta ise toplumdan ayrı bir köşede bulunmayı tercih etti. Çünkü tanıdık bir sımaya rastlamaktan çekiniyordu.

Nihayet beklenen İzmir istikametine gidecek tren, tepenin böğründe belirdi. İslim çığlıkları arasında istasyona ya-naşıp durdu. Yolcular, geç kalmanın hoşnutsuzluğuna tavır ko-yarak, soğukkanlı münakaşasız trene bindiler.

Şef, onların birbirlerine karşı bu denli saygılı davrandıklarını ilk kez gördüğü için şaşırıp kaldı. Oysa Anadolu treninde yaşanan arbedeler, onların gerçek yaşantılarından bir ke-sitti. Ama nedense şef, gerçeği anlayamadı.

Tren, kısa rötardan sonra islim çıkartarak kalkış yaptı. Hızı ise devamlı artıyordu. Yolculardan bazıları sarsıntıdan do-layı panik yaşarken, diğerleri de normal davranarak sohbetlerini sürdürüyorlardı.

Ali usta, kompartımanın loş köşesine oturmuş pencereden dışarıya bakıyordu. Gözleri birden tek noktaya yoğunlaştı. Batı yakasında kızıla belenmiş renklerin üzerine mor dağları bir nakış gibi işlemiş gurup tuvali gördü. Boyutları, tüm batı yakasını kaplamıştı. Hayranlıkla tabiat harikasını seyrederken, kompartıman birden karanlığa gömüldü. Karanlığın şoku ile gözlerinin kör olduğunu sanarak duygusal anlar yaşamaya başladı. Tren, tüm heybetiyle yoluna devam ediyordu. Yolculardan biri, sigarasını yakmak üzere kibritini ateşleyince, kompartımanın içi aydınlandı. Yolcular, birbirlerinin siluetlerini gördüler.

Ali usta da diğerleri gibi yanan ateşi görünce, sevincini gizlemeğe çalıştı. Aslında onun görmesine engel olan, tünelin karanlığı idi. Ama o nedense anlayamamıştı. Kısa aradan sonra tren, kamıştan çıkan bir ok gibi tünelden dışarıya fırladı. Çevre berrak görünüyordu. Ne var ki batı yakasındaki dev portre kaybolmuştu.

O, günün stresi ile duygusal anlarından sıyrılarak, geçmişini anımsamak üzere zaman dehlizine girdi. Kısa bekleyişten sonra onu boşlukta yol çizen bir meşale karşılayarak, kendisini takip etmesini istedi. Korku içinde, onu takip etmeye başladı.

Dehliz, devasallığının yanı sıra, koyu kırmızıyı anımsatan gizemli görünüşünün tarifi mümkün değildi. Üstelik yanyana dizilmiş bir yığın kapalı kapılar vardı. Yanan meşale, kapıları tek tek açarak, ona kendi hayatından kesitler göstermeye başladı. An geldi ağladı, an geldi gülümsedi. Onu hayli takip ettikten sonra meşale ansızın söndü; dehliz karanlığa büründü. Varlığı olmayan rüzgârdan etkilenmiş benziyordu. O an geriye dönmek istedi. Ama kaybolmaktan korkarak bulunduğu yerden ayrılmadı.

O esnada dehliz derinliklerinde bir feryat yankılandı. Onu çağırır edası vardı sanki. Feryat tekrarlanınca korkudan titremeye başladı; sesi tanıdı. Ses, savaşta kaybettiği arkadaşına aitti. Çağrı üçüncü kez tekrarlanınca, zifiri karanlık olmasına rağmen, sese doğru yürümeye başladı. Oldukça yol kat ettikten sonra dar bir kapıdan geçerek, aydınlık bir alana çıktı. Çevre, kan ile barut kokusunun yanı sıra adeta ceset tarlasını anımsatıyordu. Belli ki savaştan arta kalan bir manzara idi bu gördüğü. Cesetler aralarında dolaşırken, askerlerin kıyafetleri ile savaş alanı, ona hiç yabancı gelmedi. İçgüdüğü, arkadaşının onların aralarında olabileceğini söylüyordu. Çelişkili düşünceler içinde arkadaşını bulmaya çalışırken, alanı baştanbaşa geçerek tepeye tırmandı. Zirve, sis ile kaplıydı. Saatlerce onun dağılmasını bekledi. Nihayet karabasan gibi çörekleşen ölüm silueti dağılıp ortam berraklaştı. Çevre, şimdi daha net görülüyordu. Etrafı tanımaya çalışırken, Osmanlı ordusuna ait çadırlar görüp haykırmaya başladı. Ne var ki onca

bağırmasına rağmen, sesi çıkmıyordu. Bir an koşmaya niyetlendi. Ama bacakları görev yapmadı. Saatlerce olduğu yerde bir sütun gibi donakaldı. Kendisine geldiğinde vakit gece yarısını çoktan geçmişti. Dolunay ışığı altında menzile doğru yürümeye başladı. Basıp geçtiği toprak, kan ile yoğrulmuş çamur deryasını anımsatıyordu. Adımlarına engel ise toprağa düşen askerlerin cesetleri idi. Nihayet zor olsa da hedefe ulaştı. Çadırları dolaşırken, yaralı askerlerin kaldığı çadırı bulup içeriye girdi. Her yer yaralı asker ile dolu idi. Onları tek tek gözden geçirirken, kendisini görünce şaşırıp kaldı. Vücudunun her yeri sargı bezi ile sarılı idi. O esnada kendisi ile meşgul olan sıhhiye erine; arkadaşının nerede olduğunu sordu. Sıhhiye eri, bitişik ranzada kan revan içinde yatan yaralı askeri gösterince, duygulanıp ağlamaya başladı. Arkadaşının durumu ümitsizliğini koruyordu. Üstelik devamlı onun ismini sayıklıyordu. Ağlayarak onu seyrederken, zaman durmuştu sanki. Sonunda dayanamayarak yanına oturup ellerinden sımsıkı tuttu. Üzüntüsünden hatırını bile soramıyordu. Yaşadığı şoktan arındıktan sonra onunla buluşmanın sevincini paylaşmaya hazırlanırken, kompartıman şefi yanına gelerek omzunu dürttü: -"Hemşerim uyan, İzmir'e geldik!"dedi...